

AVOIN YLIOPISTO-OPETUS SUOMEN YLIOPISTOISSA

Tiivistelmä valtakunnallisesta strategiasta 2010–2013

Avoim yliopisto-opetus Suomen yliopistoissa -strategia vuosille 2010–2013 on laadittu ja päivitetty avointen yliopistojen yhteistyönä. Strategia sisältää avoimen yliopisto-opetuksen periaatteita ja tavoitteita sekä linjaa yhteistyötä avoimen yliopiston foorumin puitteissa.

Yliopistolain (558/2009) 2 § mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa.

- Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Yliopistolain 7 § perusteella yliopistot voivat järjestää avointa yliopisto-opetusta.

Avoimen yliopiston asema ja kehitys

Avoimen yliopiston toiminta muodostaa osan yliopistojen elinikäisen oppimisen sekä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vaikuttavuuden tehtävien hoitamisesta yliopistolain 2 § perusteella. Avointa yliopisto-opetusta on järjestetty Suomessa yli 40 vuoden ajan ja se luotiin edistämään koulutuksellista ja alueellista tasa-arvoa. Avointa yliopisto-opetusta on myös kehitetty joustavana opiskelumahdollisuutena yhteiskunnallisiin muutosprosesseihin, kuten nuorisotyöttömyyden ehkäisyyn ja aikuisten koulutus- ja osaamistason nostamiseen.

Suomen yliopistot kuvataideakatemiaa lukuun ottamatta järjestävät avointa yliopisto-opetusta. Avointen yliopistojen yhteistyökumppaneina avointa yliopisto-opetusta järjestävät myös alueelliset ja valtakunnalliset yhteistyötahot, joista merkittävimpiä ovat vapaan sivistystyön oppilaitoksiin lukeutuvat kesäyliopistot, kansanopistot ja kansalaisopistot. Suomen avointen yliopistojen koko opintotarjonta julkaistaan www.avoinyliopisto.fi – verkkopalvelussa.

Avoimen yliopisto-opetuksen tehtävät ja tavoitteet

Avoim yliopisto-opetus mahdollistaa pohjakoulutuksesta riippumattoman osallistumisen korkeakoulujen opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen. Avoin yliopisto on osa suomalaista yliopistokoulutusta, joka tarjoaa mahdollisuuden omaehtoiseen itsensä kehittämiseen sekä osa-aikaiseen tutkintotavoitteiseen opiskeluun. Pääasiallinen kohderyhmä on työikäinen aikuisväestö. Opintosuoritukset ovat tutkinnon osia ja ne sisällytetään tutkintoon, mikäli opiskelija saa tutkinnonsuoritusoikeuden. Vastuu opetuksen laadusta on yliopistolla. Avoimen yliopiston toiminnasta säädetään Valtioneuvoston asetuksessa yliopistojen toiminnasta perittävistä maksuista (1082/2009) sekä asetuksen ehdotusta käsittelevässä Opetusministeriön muistiossa 10.12.2009.

Näkemyks tulevaisuudesta (Visio)

Vuonna 2013 avoimissa yliopistoissa opiskelee eri tiede- ja taidealojen opintoja 95 000 opiskelijaa. Joustavien, aikuispedagogista tietoutta soveltavien ja verkkovälitteisten opintojen avulla he hankkivat sivistystä, osaamista ja pätevyyttä. Opiskelijat voivat suorittaa avoimessa yliopistossa yliopistotutkintoon sisältyvät opinnot, joiden perusteella tutkinnon myöntää tiedekunta tai muu vastaava hallintoelin.

Arvoperusta

Avoimen yliopiston arvoperustana on yksilön oikeus elinikäiseen oppimiseen ja sivistykseen. Tavoitteena on parantaa yksilön tietoja ja taitoja, osaamista ja ammattitaitoa, mahdollistaa koulutustason nostaminen sekä edistää henkilökohtaista kehittymistä, aktiivista kansalaisuutta, sosiaalisia taitoja ja työllistymistä.

Avoimen yliopiston toimintaa ohjaavat tekijät:

- Yliopistollisuus ja akateeminen sivistys
- Aikuinen oppijana
- Elinikäinen oppiminen
- Koulutuksellinen tasa-arvo
- Joustavuus ja saavutettavuus
- Korkea laatu
- Yhteistoiminnallisuus ja vaikuttavuus

Rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa avointa yliopisto-opetusta suoritettujen opintopisteiden perusteella osana yliopistojen perusrahoitusta. Opiskelijoilta peritään opintomaksuna enintään 10 euroa opintopistettä kohden.

Yhteistyö ja verkostoituminen

Avoimen yliopiston foorumi on yhteistyöverkosto, jonka toimintaan osallistuvat kaikki avointa yliopisto-opetusta järjestävät yliopistot. Foorumilla on työvaliokunta ja teemapohjaisia työryhmiä. Foorumi luo mahdollisuuksia avoimen yliopisto-opetuksen kehittämiseen yhteistyössä yliopistojen, Suomen yliopistot UNIFI ry:n, opetus- ja kulttuuriministeriön, elinikäisen oppimisen neuvoston, ammattikorkeakoulujen, työ- ja elinkeinoministeriön sekä muiden sidosryhmien kanssa.

TAVOITTEET VUOSILLE 2010 -2013

1. Avointa yliopisto-opetusta kehitetään osana yliopistojen aikuiskoulutusta ja elinikäistä oppimista sekä yhteiskunnallista vuorovaikutusta.
2. Avoimen yliopisto-opetuksen järjestämisen ja kehittämisen taloudellisia toimintaedellytyksiä vahvistetaan yliopistoissa.
3. Avoimen yliopisto-opetuksen tarjontaa kehitetään vastaamaan joustavasti yhteiskunnan, työelämän ja kansalaisten osaamis- ja sivistystarpeisiin.
4. Avoimet yliopistot varmistavat ja kehittävät toimintansa laatua yliopistojensa laatujärjestelmien mukaisesti.
5. Avoin yliopisto-opetus toimii aikuisopiskelijan tutkintoväylänä osana kaksiportaista tutkintojärjestelmää.
6. Avoimen -opetuksen sähköisiä palveluita ja tietojärjestelmiä kehitetään osana yliopistojen järjestelmiä.
7. Avoimien yliopistojen kansainvälistymistä kehitetään.
8. Avoimet yliopistot vahvistavat aikuisten oppimisen edellytyksiä kehittämällä opintoneuvontaa ohjauspalveluja, oppimisympäristöjä sekä opetusmenetelmiä.
9. Avoimet yliopistot vahvistavat keskinäistä, vapaan sivistystyön toimijoiden sekä avointen ammattikorkeakoulujen kanssa tehtävää yhteistyötään sekä alueellista verkostoitumistaan.